

„ტრეთი მოგზაურობა“ და „ქმარი ხუთის ცოლისა“ უნდა ითამაშონ.

ჩვენ შევეტყვეთ ერთი ძველი ამბავი, რომელიც ჩვენსავე ბუნების სხვადასხვა ფენებშია, და ხანდახან წარმოადგენს იმართება თურმე სხვა და სხვა კეთილი. საქმის შესაწყენად, განსაკუთრებით სასწავლებლების სასარგებლოდ. შემწარიტად პატრიის ღირსნი არიან ის ხონდლები, რომელთაც უყავართ და მშვილობიანად სისრულეში მოუყვანიან ეს საქმეი საქმე. ძალიან გვიყვარს, რომ ეს ამბავი აქამდის ჩვენთვის არავის შეუტყობინებია. მითითან ხონდლების მხრით ეს სიჩუმი თანამდებლობას და საქმის გაუზიარებლობას უნდა მივაწეროთ; მაგრამ ჩართმა სხვა ვინმე არ გამოჩინდა იმისთანა, რომ ეს ჩვენის ცხოვრების მცირე მაგარა ბრწყინვალე მოვლენა საქვეყნოდ და საზოგადოებრივად გამოცხადებია.

ს. ძალაშიდან გეწერენ, რომ იქაც შესდგომიან სათვარო და საშოკო სახლის აშენებას. დიდად სასიხარულო და სასიკადალოა, რომ ამ გვიარ ხალხის ანალოგიურად საქმე სოფლებიდან იწყება. მაგრამ სასიკადაო კი უნდა ვყოთ ქალაქებს და უმთავრეს ქალაქსაც, სადა უფრო დიდი მოთხოვნები უნდა იყოს, რომ აქამდის ერთი სათვარო სახლი ვერ აუშენებიათ. ამთში ჩვენებური ვითარ წინა-კაცებიც ძალიან დანაშაული არიან. მითითული მათგანი თავის ბუღებს და სორაში შევირთულა და თავის საკუთარს, პირიანს სარგებლობას და კმაყოფილებას გარდა არაფერზედ არ ჰფიქრობენ, არაფერზედ არ ხოუწენენ.

სახეობად იწერებიან, რომ იქ ძალიან სასტიკი ზამთარია, და სასიცივოც და ხუთ გრადუსამდის ასული.

ქაქუაშვილის მიერში ფორტა გაჩერებულა და აგერ რამდენი ხანია აღარაფერი ამბავი მოგვდის.

მარცხში ერთი შესაძრწუნებელი საქმე მომხდარა წასრულ კვირაში: ვილც მარბელს სადაცო ადგილები ჰქონია სიცი-შვილებთან, და ამის გამო მისულიათ თი-

ჩინა. იმან ყოველ წარად მოინდობა საზოგადო გაკორების დახმარება და რამდენადმე კიდევც მიადწინა თავის მიზანს. ახალს დროში ეს პირველი შემთხვევა, ევრანბე, როდესაც საზოგადოებამ ნაირ გულმხურვალეთ იღებს თავის მოამბების უბედურებას.

მომავალი ისტორიკოსი, უფოოდ ამ წამიდან აღნიშნავს ქართველობაში მძიური გრძობის გაღვივებას.

მეორე არა ნაკლებათ შესანიშნავ მოვლენათ ჩითვლება ისა, რომ ჩვენ საზოგადოებას წასრული წელში პირველად შეეტყო სიცივლის და მოძირების ნიშანი. მანმდის, თითქო ყველაფერი მიყრუებულნი იყო, ყველა თავისთვის, თავის სორაში. მაგრამ შარშან გამოჩნდა, რომ საქართველოში საზოგადო აზრიც დაარსებულა, საზოგადო კეთილისადაც ვტოლდებოდაც. შირთის სიტყვით; კარგი გამოცდილი კაცო შეტყობდა ჩვენს ხალხს, რომ მათი ყველაფერი სასურთარა ცოტ-ცოტათ, რომ მას მომავალში საინტერესო და ცხოველი ცხოვრება ექნეს.

ცხრა თუათის წლის წინეთ ჩვენის საზოგადოების შანხველი კაცო, დღეს იმას თუმცა კი იცნობს, მაგრამ ვასაკირვალ ცვილივებას კი შეამჩნევს. მის რა დავა ჰქონდა იმ დროში საზოგადო საქმეების მის რა ესმარა და თავის ქვეყნის და თავის მდგომარეობაში!

თან იმ ადგილში საშინელი ჩხუბი. მარბელს ორივე მხა ციციშვილი მოუკლავს ხანჯლით, და თვითან კი იმ წაშ საპრო-ფსული.

სწორეთ ძველი ქართველობა ამ წინაით ნორცად ერთმანერთსა. არა? აღდებულ წინაარებისაგან, რომელნიც შეუპოვარად სწირადენ თავის სიკაცებს საშობლოს და ცივის და დღემდისთვის, ეს საზარელი თვისება, ერთი მგორის ჩხა-წყვეტი გადმოვლიათ ჩვენ თავადმას! ბეგრუში ამ წარის შემთხვევაში სიცილიც სასი-ცხრა, და მკვლელობა ხომ კიდევ უშეეტსად.

სამტრედიის სტანცაზე ავაზაკები დახსნიან რკინის გზას ოსტატს, ქმარი შეტრული დაუტოვებიათ და ცოლო ლუკმა-ლუკმა დაუჩხობიათ. მსლა შეიქნება ერთი ყავანი და გაკვირება ამანსელ მიპქციოს საზოგადოებებში თავის უმეტრებაში ჰყოფნის ყურადღება მისცეს ყველა საზოგადოების წევრს სწავლა და საქმე და მათი ნახეთო როგორ იწყიათად ვაიგონებთ ამ წარის საზარელ შემთხვევებს.

შეიძლება სთქვას სტატისკოსმა, თუ რამდენი მკვლელობა მოხდება ვიასათ იმიტომ, რომ საზოგადოებაში არის ენერჯია და ძალა და თუ ესენი არ მამართა კაცმა კეთილისადაც, უფოოდ ბოროტებაში ამოსტდება.

ჩვენ გვთხოვენ გამოაცხადოთ, რომ „სასოფლო გავთვის“ რედაქტორის ბ. წერეთლის საზღვარს გარეთ წასვლის შემდეგ ეს გავთვის უფ. კ. შმიცაშვილია ჩაიბარა, რომელიც ამ წლის დამდეგადან იწყებს თავითვის დროზედ ამ გავთვის გამოცემას და შარშანდღეს დიკაილის ნომრებსაც გაუფრავინს ყველა ცხოველების საზოგადოებას, რომელთაც მანამდის ვგზანდობათ.

„სასოფლო გავთვის“ გამოდის ორკვირაში ერთხელ.

ღირს ერთის წლით: გავგავნით—ოთხ მანეთად და გავგზავნილად—სამ მანეთად. ხელის მოწერა მიიღება „სასოფლო გავთვის“ კანტორაში, სასახლის მვიდანზედ; მხატვრის სახლში, ივანოვის ბიბლიოთეკაში.

„დ რ მ ი ბ ა“ კორამსონდენსია

ს. შალაღი, 7 იანვარს 1874 წ.

რამდენიმე წლის წინათ, სანამდის დამას გააკეთებდენ ჩოინის და სიეის პირათ, სა-

ღლეს კი სწირად შეტყებდებათ, რომ რომელიმე სოფელი მასახლისი ან უბრალო გლეხი მერაბის საქმეებზედ მშენიერად გეშუაიფებოდეთ! როგორ მოგწონთ ეს?! შესანიშნავია. რომ ყოველ საზოგადო საქმეზედ იმ წაშზედ სდგება ჩვენში საზოგადო აზრი და შენებულება.

ნამეტანა, ევრანბე იმის თქმა, რომ ამ წინაირი საზოგადოების წინა ნაბიჯი ქართული ლიტერატურის განმავლობით მოხდა-თქო. შევლა შენიშნა, უფოოდ, რომ ჩვენმა მწერლობამ, რამდენადაც მას ნებას აძლევდა გარემოება, შეეხა უმთავრეს ჩვენი ცხოვრების ნაკლებუნებებს და მითხველი საზოგადოება ლოლიკურად სჯას შეაჩივია ჩვენ ერთი გუნდი ბარათები გვაქვს იმაზედ, თუ როგორის მოუთმწლობით მოვლოდა საზოგადოება „დროების“ სიტყვას ერთ ან მეორე საგანზედ. ან იმაზედ, თუ როგორის შთაბეჭდილებას ახდენდა რომელიმე ჩვენი გავთვის სტატია, შევლა ეს გვიტყვიცებს, რომ საზოგადოებამ ვაიკენა გემო მწერლობის მნიშვნელობისა. მს დღეი საქმე! ამ ხარისხამდე მისული ხალხისათვის „მისი აღარ ჰფერობს კაცი“, თუ კი მას დაეცლება თავის ნიჭიერების, თავის მოთხოვნის ლებების განსნა. და რომ ჩვენი ხალხი ერთი უტყვევლეს და საინტერესო ხალხთაგანი იქნება კაცობრიობის სახლობაში, ეს მისი

შინელ მდგომარეობაში იყო ს. შალაღი. მითქმის ყოველ წელიწადს არა ერთხელ გარდმოიცილებდენ ხანჯლები მდინარენი; მთელ სოფელში არ დარჩებოდა ისეთი ადგილი, რომ წყალი არ ყოფილიყო; სახლები, პირუტყვის საწყვედები სულ წყალთ აივებოდენ; საწყალ გლეხებს თავის ცოლ-შვილი მალა ცხენზედ მიჰყავდეთ და იქ იფარვიდენ თავის რამდენიმე დღე და ღამე, სანამ წყალი არ დაიცილებდა. ბატო, ქათამი, ღორი და ხნა, თუ პატრონი ვერ მოასწრებდა რამიმე საშველს, მიჰქონდა წყალს და იხრჩობოდენ. მსოფრტლები ერთი სახლიდამ მგორეში ნებით დადოდენ. მართხელ, მახსოვს, მე თვითონ წავედი თავის საშარტელო სახლში, თავისუფლათ შევიტყვი კარებში ნავი და სახლში შევედი. მზარტელს ცეცხლი ენთო მიწა დაყრილ და მალა სვეტებზედ გაჩერებულ ჩელტზედ, სადაც დღე და ღამე მოუცილებლათ რჩებოდა თავის მასლებით და ხელუტურტობით. წყლობის შემდეგ კიდევ უარესი სანახავი იყო შალაღი: ჩოინი და სიეი ხშირათ დასტოვებდენ მრტანილ მშოვრს, ტბებს. მსენი მცხენარე მისიგან მსცემდენ საშინელს და საწამლავ სუნს. აქედამ წარმოსდგებოდა ცივება, ცხელება და სხვა ათას წარის სწულება, არა თუ კაცის, არამედ პირუტყვისაც! ამ საშინელის მდგომარეობიდან გამოსარულს სოფელს ისევ მოყლის უწინდელი მისი ბელი: ჩოინმა რამდენიმე ადგილას მოგლიჯა დამბა და როგორც უწინ ისევ თავისუფლათ პირებს გადმოვლას, პირველ მომეტებისათანავე...

ნინო შინის ასული.

ს. ბეგუთი, დავმა. 1873 წ.

შუათისის მახლობლად, შედის თუ რვა ევრსტზედ მოშორებით, არის ერთი დიდი სოფელი, სახელიც ბეგუთი. ამ სოფელს აქვს ერთი ძველის არქიტექტურის ქეთი-კირის ეკლესია, მაგრამ ისე პატარა, რომ მრეველის მეთდეს ნაწილსაც ვერ დაიტყვს.

ახალი ცხოვრების დასაწყისისაგან სჩანს. ამ ახალს ცხოვრებას ბეგვი უფარვისი და მევენებელი ბალახ-ბულახი ამოყოლია, მაგრამ ამისგან ჩვენ—შეწვენილა ლეთისათა და მითხველის გონიერებისათა—განეთავისუფლებით საზოგადოების. მს სათაველი მკენარეები ახალთაბის სახელით ვინ იცის რა პირობებს და სოფლახვეს არ სჩადიან... შოველი ახალი აზრი ახალი თაობისგან ერცვლდება პირველად. თუ ხალხს დარწმუნება დეკარება, ევლარ დაანდობს გულს ახალი თაობის კაცს, იმ შოშით, რომ ის მას ან ულატებს ამ გაფრცქვის სულიდან ხორცამდე, მაშინ რაღა განმავლობა და ძლიერება დარჩენია ხელში ახალ თაობას? აი, განსაკუთრებით ამ მიზეზის გამო განსხვავებული ყრადღება იქნება მიქვეული ჩვენგან ყალბ წარმომადგენლებზედ ჩვენის მიმართულებისა, ძილდე ვიმეორებთ: უფალო, შეიკეთო თაე!

არა! მს როგორი მოსათმენია ამაქ ბუღრით თაე და ახალი თაობის სახელით იფარვენ ისეთ საქმეებს, როგორც, მაგალითად, ბატონ-ყობის სამართლიანობას, თავად-აზნაურობის ინტერესის გაფრცვლებას, თუ გინდ ისხვა წოდების საწმებელიც იყოს, და სხვა ამისთანაგნს! ჩვენ განცხადებთ საქვეყნოდ, რომ ყველა ქართველი კაცი, აზნაური,

სოფელზედ მრეველის მდებლზედ და მრეველზედ იმდენზე მოშორებულია, რომ მრავალი მათგანი ვერ ვაგონებენ ზარების ხმას, რადგანაც ისინი სახლობენ განანდულნი აქაიქ ხუთი ვერსტის სიგრცზედ. მოხუცებულნი და ბავშვნი ზამთრობით ვერ მიდიან ეკლესიაზე წარა-ლოცვის დროსა და ვერათე უზუსტლობით წვიმიანობისა და ტალახის დასხვა. რიცხვი მრეველის შედგება სამს ოც კომლამდის. შოველად სამდებლო ევისკოპოსი ბამრიელ დიდის ხნით ავონებს მრეველს, რომ მგორე ადგილს ახალი უფრცვლესი და უფრცვლესი ეკლესია ააშენოს, გამოურჩია კიდევ ადგილი სოფლის შუა გულს. მაგრამ მრეველს საძნელად ეჩვენა ძველი ეკლესიის დატოვება და ახლის აშენება. მრეველი ამბობდა: მამა-ჩვენები, პაპები და პაპის პაპები არიან დასაფლავებულნი ძველის ეკლესიის ენოში, რომლის გაუტყმების შემდეგ ჩვენ მოვალდებით ჩვენს საკუთარს სასაფლავსა და გარდა წინა ჩვენები აღაბები, საკურთხე, ტაბლები, წირეები და ლოცვები მოვსობათ ჩვენს ძველს მკედრებს და საუკუნო დაიწყებას მიეცემინო. შოველად სამდებლომ განუშარტა მრეველს, რომ ძველი ეკლესია დასტოვონ მთელთა და შეუხებებოდ და იქონიონ იგი სასაფლავო საყდრად. მაშინ ეკლესიაში სამუდამოდ არ გაუტყმება ლეთის მსახურება; იქ მიცალვებულთ დამარხვის დროს წირვა-ლოცვა უნდა იქნეს. ამ განმარტების შემდეგ მრეველმა იფიქრა, გადმოეთქრა, საჯა და გადმოსაჯა და ბოლოს ერთხმათ გადსწყვიტა ახალი ეკლესიის აშენება. მაგრამ ამ შემდგავც ახალი დაბრკოლება გამოჩნდა. პირად შომაზედ ყველანი მზად იყენენ, მაგრამ უფულობამ დააფიქრა.

გამოჩნდენ იმისთანა პირნი, რომელნიც მრეველს შედგებს ურჩევდენ: ჩვენ ველსასაწყოლობთ მეთხესა კვირასა, მრისტეს აღდამის შემდეგ. ამ დღესასწაულობას არა აქვს არა ვითარი ღირსი სიკვანის ისტორიული მნიშვნელობა, არ არის დღეს წმიდის ბიარგისა, რომლის სახელსა ზედაც თავი, გლეხი, ბერი, თუ ვაჭარი, ჩვენთვის თანასწორია. ჩვენ გესურს და ესცილობთ, რომ კეთილდებობა მოენიჭოს, განათლების ნაყოფით ისარგებლოს მთელმა საქართველოს ხალხმა და არა რომელიმე წოდებამ მართო. ჩვენ ვერსადღეს ვერ შეუთვისდებთ იმ აზრს, რომ ერთი ნაწილი საზოგადოებისა სჩარავდეს მგორეში. ჩვენ გვიჩინდა თანასწორე შოამისთვის თანასწორე დასაჩქერებაც დაწესდეს, რომ ის, ვინც არაფერს აკეთებს, დარჩეს უმოწყლოდ ანუ უყუთა ესტქეთი: ყოველი ხე, რომელიმან არა გამოიღოს ნაყოფი კეთილი, მოვეკეროს და ცვეცხლსა ზედა დიდესამ. ამ უნდა განჩინებას რაღა დავებებამ?

მეველია

(მს სახალწლო ფელტონი პირველს ამ თვის რიცხვებში ერთის შოთი-მთილისთვის მიხის-გზის სტანცებში გამოგზავნილი, ჩვენ მიიღეთ 18 იანვრის.)

უხსო ქვეყნები

მსპანიი

ამწებულთა ჩეწნი ძეგლი სამრეგლო ეკლესია. ამ დღესასწაულთაზღდ მოდიან ჩეწნი თან მოწეულნი და უფრო მოწეველნი სტუმარნი, ლინიზენ და შექტევიან სამის დღის განმავლობაში. მასინძლოზაზე მოგდის ხარჯი, ვართ სტუმართმოყვარენი და ვმეცადინებთ ერთი მეორის გადაჭარბებას მასპინძლობის უხეობით. მარ თალია, რომ ზოგნი ჩეწნიანი შეძლებულნი არიან, მაგრამ უმეორავლესობა ღარიბია. ისინი პატრიის-მოყვარეობა გამო სწევენ ხარჯს შეძლებულთ თანასწორად, ვარდებიან ამას გამო ვალში და წლითა წლად თან და თან ღარიბდებიან, ეს დღესასწაულობის დღეები ყოველთვის აპრობის თეში შეხედვებთან, როცა გაცხარებული მუშაობა არის; ამ დროს ეკარგავთ დაუბრუნებელად; გარდა ამის სტუმართ მასპინძლობაზე თითოეულს ჩეწნიანსა გეგზარჯის, თუ არ მტერი, თითო თუმანი მინცა ხარდი ფული მოუტოლებელად საჭირო ნარაგისა და მეტადე დენის საყიდლად, რომლის მოსავალი მოსპო ჩეწნი აგეროცი წელიწადი გახდება და ურამლისით ჩეწნი მასპინძლობა მასპინძლობათ არ შეიარცხება. მოდით ავიღოთ ხელი ამ დღესასწაულთაზე, დაგვრჩება წელიწადში სამს ოცი თუმანი; ფულების შეკრებისათვის გამოვიჩიოთ როადენიმი კანცი, რომელთაც ვიცნობდეთ კეთილსინდისიანთ, პირფინთ. უნაგართ და საიმედოთ, მივანდოთ მათ შედგენა გავწერილობისა, რომელთაც ვაძლავთ თუ რამოტელი, შედგენისამებრ, ჟღად შეგობიტანს ფული. იმედი არის, რომ ამ სამს ოცი თუმანი ორი წლის განმავლობაში ადვილად შევკრებთ შრომით და ამ ფულებით აღვაშენოთ ეკლესია. თუ ეს არ გეყავდა მესამე წელსაც შეეგარგოთ ხუთ-ხუთი მანეთი კომლზე. ამ წელიწადში, უმეცველია, ეკლესია გათადდება. ახალი ეკლესია ვეკრებინებოთ სახელსა ზედა წმიდა ნინა ქართველთ-განმანათლებლისა და მოციქულთა თანასწორისა და პატრიის ცემისათვის მისისა დასდგათ დღესასწაულობისათვის ერთი დღე, სახელდობ 14 იანვარი, რადგან ამ დღეს მოიხსენებთ მთელი საქართველოს ეკლესია ღეწლსა და მიცვალებასა მისსა. ნინას სახელსა ზედა სამრეგლო ეკლესია მთელს იმერეთში, ბურიაში და სამეგრელოში არ არის და იშვიათად იპოვება იმისთანა პირი, სასულიერო პირებს გარდა, მეტადე დღეობის ხალხში, რომელმაც იცოდეს ღეწლი წმიდისა ნინასი. ამას გარდა ამ დროს ჩეწნი ყველანი მოცილილი ვიქნებით შინაურის მუშაობისაგან და დღესასწაულებსაც სამის დღის ნაცულად ერთ დღეს გავთავებთ.

ეს წინადადება მიიღო მრევლმა პატრიის-ღებაში და ისრეგა მოსპობა საზარხისი სხეობის მქონებელის დღესასწაულობისა და დაწევა ფულის შეგრობისა ამავე ჩეწნი წელში. შეადგინეს ორი ქალაქი, მათგანი ერთი წარუდგინეს მწყემსთ-მთავარსა და მეორე მისცეს ადგილობრივს მამასახლისს. პირველსა სოფლის თხოვნისამებრ მოახდინა განკარგულება გამოცხადებისათვის ეკლესიათა შინა ქალაქისა და სოფლებთა და უქანას-ქნელმა მისწერა სხვა სოფლების მამასახლისებს, რომ სოფელს მეფუთს მივსებთ ძველი დღესასწაულობა და ნაცულად ესა და ეს დღე დაენიშნეთ.

მთელი საფრანგეთი, დიდი რევოლიუციის შემდეგ, 85 თუ 86 დეკატემენტად არის გაყოფილი, როგორც, ესტეპათ, რუსეთი გუბერნიებად და თითოეულ დეკატემენტს თავის პრეფექტი (გუბერნატორი) ჰყავს. ამას

გარდა ყოველი დეკატემენტი 400—500 კომმუნად ანუ საზოგადოებად არის დაყოფილი. ამ კომმუნების შინაგან საოჯახო საქმეებს (მაგ. შკოლებს, გზებს, ხიდებს და სხ.) განაგებს მუნიციპალური ჩრეცა, რომელს ხალხისაგან არის ამორჩეული და იმის თანამდებარე ანუ მერი, რომელსაც თითოთავეს ეს ჩრეცა არჩევს თავის წევრებში. მერს ძალიან დიდი მნიშვნელობა აქვს, არა თუ მარტო თავის საზოგადოების შინაგან საქმეებში, არამედ საფრანგეთის პოლიტიკურ საქმეებშიც, ამიტომ რომ ნაციონალური კრების დეპუტატების ამორჩევის დროს, ის ამორჩეველი კომისიის თანამდებარე და დიდი გავლენა აქვს ხალხზე.

როგორც ზეეით ვთქვით, დღემდე მერს თეთთან ხალხისაგან ამორჩეული მუნიციპალის ჩრეცა ნიშნავდა და ნიშნავს კიდევ, მთავრობის უფლება აქვს გარდაყენოს რომელიმე მერი, მაგრამ იმის შემყიდვრ მერს მერიცავე იმის შემყიდვრ მერს, რომ რადგან კენჭის ყრა საიდუმლო იყო და არ ვიცო, რომელ პარტიამ გაიმარჯვა, ამის გამო ხელმეორეთ დაუფარავი კენჭის ყრა უნდა მოხდეს და მანამ თქვენი დათხოვნა არ შეიძლება.

მეორე კენჭის ყრა მართლა მოხდა ამ ორწიანის და ჰოი, საყვირებლები! მსლა სამინისტროს სასარგებლოდ ოცდა ცხრაპეტო ხმა მომეტებული გამოჩნდა.

იტალია

იტალიელი გავრეები ძალიან მუქარას უყვებიან საფრანგეთის მმართველობას, თუ კი ის რომის პაპის უფლების ადგენის დაპირებს, საზოგადოთ ამ ბოლოს დროს იტალია მერმანისა უახლოვდება და ამით რამდენც არ იყოს აჩრებს ლეგეტიმისტების მოუთმენელობას პაპის შეწყვეტვად — მარბოლის უმასუხებია ერთი საზოგადოების აღრესზე: „მომუხინ და ვიდენი ლაპარაკი“. აღმათ იტალიელი პატრიოტი „საქმეს მოილის მალე!“

საზარაგეთი

მაკ-პომონის მმართველობა სულ უფრო მეტს და მეტს ნაბიჯებს ადგამს მონარხული წესისაკენ. მაგალითად, გნლა მთელ საფრანგეთში აღმოჩრევა ქალაქის და სოფლის თავების მოუსპობათ და მართებლობა თითონ დანიშნავს იმათ.

რასაკვირველია, ეს დროებითი რეაქცია და ყველა ამ დაწვევებზე ექნება ძალია მხოლოდ ახალი ნაციონალური კრების შეიარაღი. მაგრამ მანმედი რათ იტებენ სამეფომოთ თავის სახელს და აძელებენ ხალხს თავს მონარხივლები, გავუგებარა? მათ ხუმრობა, თუ მმართველობა ათიოდ სასტიკი კანონი მჭეჭობს, ძლიერი ხალხს წინ მსულელობა შეაჩეროს.

პარიტი, 15 იანვარს 1874 წ.

დღესასწაულები გათავდა. აღარც ბულვარებზე და ქუჩებში, აღარც კაწეწში და თეატრებში ისეთი მოძრაობა და ხალხის გვერდების მტრეცა აღარ არის, როგორც ამ ორი წასული კვირის განმავლობაში იყო. მაო-მასკების, თეატრებისა და სხვა ამ გვარი საგნების ნაცულად, ხალხს სხვა რამე შეექნა სალაპარაკოდ.

მთელი საფრანგეთი, დიდი რევოლიუციის შემდეგ, 85 თუ 86 დეკატემენტად არის გაყოფილი, როგორც, ესტეპათ, რუსეთი გუბერნიებად და თითოეულ დეკატემენტს თავის პრეფექტი (გუბერნატორი) ჰყავს. ამას

გარდა ყოველი დეკატემენტი 400—500 კომმუნად ანუ საზოგადოებად არის დაყოფილი. ამ კომმუნების შინაგან საოჯახო საქმეებს (მაგ. შკოლებს, გზებს, ხიდებს და სხ.) განაგებს მუნიციპალური ჩრეცა, რომელს ხალხისაგან არის ამორჩეული და იმის თანამდებარე ანუ მერი, რომელსაც თითოთავეს ეს ჩრეცა არჩევს თავის წევრებში. მერს ძალიან დიდი მნიშვნელობა აქვს, არა თუ მარტო თავის საზოგადოების შინაგან საქმეებში, არამედ საფრანგეთის პოლიტიკურ საქმეებშიც, ამიტომ რომ ნაციონალური კრების დეპუტატების ამორჩევის დროს, ის ამორჩეველი კომისიის თანამდებარე და დიდი გავლენა აქვს ხალხზე.

როგორც ზეეით ვთქვით, დღემდე მერს თეთთან ხალხისაგან ამორჩეული მუნიციპალის ჩრეცა ნიშნავდა და ნიშნავს კიდევ, მთავრობის უფლება აქვს გარდაყენოს რომელიმე მერი, მაგრამ იმის შემყიდვრ მერს მერიცავე იმის შემყიდვრ მერს, რომ რადგან კენჭის ყრა საიდუმლო იყო და არ ვიცო, რომელ პარტიამ გაიმარჯვა, ამის გამო ხელმეორეთ დაუფარავი კენჭის ყრა უნდა მოხდეს და მანამ თქვენი დათხოვნა არ შეიძლება.

მეორე კენჭის ყრა მართლა მოხდა ამ ორწიანის და ჰოი, საყვირებლები! მსლა სამინისტროს სასარგებლოდ ოცდა ცხრაპეტო ხმა მომეტებული გამოჩნდა.

პიტომაც იმან შემოიტანა კრებაში ახალი კანონი, რომლის ძლითაც მსურს, რომ მერები (პატრია ქალაქებში და სოფლებში) პრეფექტისაგან უნდა იქნენ დანიშნულნი და ან (დღე-ქალაქებში) თეთთან რესპუბლიკის პრეზიდენტისაგან. რასაკვირველია, როდესაც მერი მთავრობისაგან იქნება დანიშნული, მაშინ ის, სალა-უწებურად, ყოველ იმის განკარგულებას ასრულებს, ყოველთვის ისე მოიქცევა, როგორც მმართველობას ესამოიწება, ევდება, რომ, ამორჩეების დროს, ისეთი უხილადებმა აარჩიოს ხალხმა, რომელსაც მმართველობის მხარე უჭირავს (ოფიციალური კანდიდატურა), — ერთი სიტყვით, ის იქნება მმართველობის ყურ-მოჭრული ყმა.

ამ კანონის მიღებით საფრანგეთის ხალხს ერთი უმთავრესთაგანი უფლება წაერთმევა და ცხლანდელი მმართველობა კიდევ უფრო მძიმედ დააწევა იმას კსერზე, რადგან, ოფიციალური მმართველობის შემდგარი ნაციონალური კრებაში, ყელა თავის განკარგულებას და განზრახვას შეასრულებს.

ამ მერების დანიშნის თაობაზე შეტანილმა კანონმა კინაღამ ახლანდელი მმართველობა თან არა გაციტანა.

ამ მერების დანიშნის თაობაზე შეტანილმა კანონმა კინაღამ ახლანდელი მმართველობა თან არა გაციტანა.

ამ მერების დანიშნის თაობაზე შეტანილმა კანონმა კინაღამ ახლანდელი მმართველობა თან არა გაციტანა.

ამ მერების დანიშნის თაობაზე შეტანილმა კანონმა კინაღამ ახლანდელი მმართველობა თან არა გაციტანა.

ტუტიურ კანონებზე შეიქნებოდა საკანონმდებლო კანონი, რომლის ძლითაც მსურს, რომ მერები (პატრია ქალაქებში და სოფლებში) პრეფექტისაგან უნდა იქნენ დანიშნულნი და ან (დღე-ქალაქებში) თეთთან რესპუბლიკის პრეზიდენტისაგან. რასაკვირველია, როდესაც მერი მთავრობისაგან იქნება დანიშნული, მაშინ ის, სალა-უწებურად, ყოველ იმის განკარგულებას ასრულებს, ყოველთვის ისე მოიქცევა, როგორც მმართველობას ესამოიწება, ევდება, რომ, ამორჩეების დროს, ისეთი უხილადებმა აარჩიოს ხალხმა, რომელსაც მმართველობის მხარე უჭირავს (ოფიციალური კანდიდატურა), — ერთი სიტყვით, ის იქნება მმართველობის ყურ-მოჭრული ყმა.

ამ კანონის მიღებით საფრანგეთის ხალხს ერთი უმთავრესთაგანი უფლება წაერთმევა და ცხლანდელი მმართველობა კიდევ უფრო მძიმედ დააწევა იმას კსერზე, რადგან, ოფიციალური მმართველობის შემდგარი ნაციონალური კრებაში, ყელა თავის განკარგულებას და განზრახვას შეასრულებს.

ამ მერების დანიშნის თაობაზე შეტანილმა კანონმა კინაღამ ახლანდელი მმართველობა თან არა გაციტანა.

ამ მერების დანიშნის თაობაზე შეტანილმა კანონმა კინაღამ ახლანდელი მმართველობა თან არა გაციტანა.

ამ მერების დანიშნის თაობაზე შეტანილმა კანონმა კინაღამ ახლანდელი მმართველობა თან არა გაციტანა.

ამ მერების დანიშნის თაობაზე შეტანილმა კანონმა კინაღამ ახლანდელი მმართველობა თან არა გაციტანა.

ამ მერების დანიშნის თაობაზე შეტანილმა კანონმა კინაღამ ახლანდელი მმართველობა თან არა გაციტანა.

ნაკეპი

ჩინეთის მმართველობას ას ორმოცი ემპევილი გაუგზავნია ამერიკაში განათლების მისაღებად.

მარტო ლონდონი, ერთად ერთი ქალაქი, პოლიციას ზღარჯავს ექვს მილიონ მანეთს. ე. ი. მთელი ქაქესიის შემოსავლეს მისცეს.

საკვირველს ავთიმოქს აქიმობს ცნობა თურქეთის პარიკელი ექში, პაციენტი 18 წლის ქალია, რომელიც დღე ეგრაფის ხედვს, მაგრამ ღამე კი მშენიერად იხედება თურქზე. ამ ქალს გვართან კარგ ნეკლოში შეუძლია თავისუფლად წერა-კითხვა და დღე კი თუ სქელი ღენაქი არ აფერა თავი პირზე, იმ წამს თვალები და თავი ასტიყდება.

მეგობრობა მოტყევილი.

